

Mottakere av rundskrivet: (sett kryss)

- Sdir : Sjøfartsdirektoratet
 - A: 16 spesielt bemyndigete arbeidskontorer
 - U: Utvalgte utenriksstasjoner
 - P: Produsenter av utstyr evt. undergrupper
 - OFF: Offshorerederier / plattformsejere / operatører
 - Hov Hovedorganisasjoner
 - H.i. Høringsinstanser
- Andre: www.sdir.no

Nr.: RSR 03-2023

Dato: 7. september 2023

Saksnr.: 2023/60498-21 UCL

Opphever: Ingen

Referanse til: Forskrift 22. desember 2011 nr. 1523 om kvalifikasjoner og sertifikater for sjøfolk

Rundskrivet innføres i egen tabell i regelverkssamlingen og oppbevares til neste regelverkssamling.

Endringer i forskrift om kvalifikasjoner og sertifikater for sjøfolk for å sikre korrekt gjennomføring av direktiv 2008/106/EF og STCW

1. Innledning

Sjøfartsdirektoratet har fastsatt endringer i forskrift 22. desember 2011 nr. 1523 om kvalifikasjoner og sertifikater for sjøfolk (heretter [kvalifikasjonsforskriften](#)) for å sikre gjennomføring av direktiv 2008/106/EF og tilsvarende bestemmelser i STCW.

Nødvendige endringer er gjort i kvalifikasjonsforskriften § 14 om utdanningsinstitusjoner og opplæringsinstitusjoner, § 19 om fornyelse av kompetansesertifikater og ferdighetssertifikater, § 24 om kompetansesertifikat dekkoffiser klasse 5, og § 38 om kompetansesertifikat maskinoffiser klasse 4. Samtidig er det gjort mindre presiseringer og språklige endringer i forskriftens § 14, samt i § 15 om simulator i opplæring og bedømming.

Det vises til at European Maritime Safety Agency (EMSA) på vegne av EFTAs overvåkningsorgan har vurdert hvordan direktiv 2008/106/EF er gjennomført i Norge, og at forslaget til forskriftsendringer har sin bakgrunn i funnene i etterfølgende rapport fra EMSA. Etersom direktivet gjennomfører deler av STCW (konvensjonen og koden), refereres det også til STCW i rundskrivet.

2. Høring

Forslag til endringer i kvalifikasjonsforskriften var på høring fra 23. juni til 7. august 2023. Høringsfristen var kortere enn normalt. Direktoratet mener at dette var forsvarlig sett hen til at endringsforskriften innebærer en gjennomføring av internasjonale forpliktelser, samt mindre presiseringer av forskriftstekst.

Sjøfartsdirektoratet har mottatt 10 høringsinnspill, hvorav fire ikke hadde merknader til forskriftsforslaget. Sjøfartsdirektoratet har gjennomgått høringsinnspillene, men har ikke funnet grunnlag for å endre på forslaget som ble sendt på høring. Oversikt over relevante høringsinstanser og innspill står i vedlagte høringsmatrise.

3. Nærmere om endringsforskriften

3.1 Om endringene i § 14 om utdanningsinstitusjoner og opplæringsinstitusjoner

Begrunnelsen for disse endringene er at kvalifikasjonsforskriftens krav til opplæring i bruk av simulator for assessor og instruktør ikke er i henhold til direktiv 2008/106/EF artikkel 17(2)(d)(iii) og artikkel 17(2)(f)(v), jf. STCW avsnitt A-I/6.4 og A-I/6.6.

Samtidig er det tatt inn mindre presiseringer av krav og begrepsbruk i § 14. Begrunnelsen for dette er at direktoratet i forbindelse med endringen i kvalifikasjonsforskriften § 14 femte ledd, har sett at det er behov for språklige endringer for å tydeliggjøre forskriftens krav.

Endring i kvalifikasjonsforskriften § 14 annet ledd første punktum (*endringen er skrevet i kursiv*):

Kvalitetssystemet skal inneholde institusjonens organisasjonsstruktur, ansvarsområder og normer for kvalitet, det enkelte kurs og opplæringsprograms prosedyrer, mål og kvalitetsstandarder, herunder oversikt over kvalifikasjoner og erfaring hos instruktører og *assessorer*.

Kommentarer til forskriftsendringen

For å rydde opp i forskriftens begrepsbruk generelt, er begrepet «eksaminator» byttet ut med «assessor» i forskriftens § 14 annet ledd første punktum. Begrepet «assessor» anses å være mer brukervennlig, og det er dette begrepet som hovedsakelig brukes i kvalifikasjonsforskriften, herunder i forskriftens § 13 om instruktør for opplæring om bord og assessor for bedømmelse av kvalifikasjoner. IMO-modellkurs «6.10 Train the simulator trainer and assessor» retter seg mot instruktør og assessor. Sjøfartsdirektoratet bruker også begrepet «assessor» i sin informasjon til næringen, og i relevante kvalifikasjonsbevis.

Endringer i kvalifikasjonsforskriften § 14 femte ledd (*endringene er skrevet i kursiv*):

Instruktører skal ha forståelse for opplæringsprogrammet og målene med opplæringen. I tillegg skal instruktører ha *kompetanse* minst på nivå med funksjoner det gis opplæring i, eller ha fagkompetanse på høyere *relevant* utdanningsnivå. *Assessorer* skal være kvalifisert for funksjonen vurderingen gjelder, og skal ha fått opplæring og praksis i *relevante* bedømmelsesmetoder. *Instruktører og assessorer som underviser ved bruk av simulator, skal ha opplæring etter IMO-modellkurs «6.10 Train the simulator trainer and assessor».* I tillegg skal disse ha fått opplæring som innebærer at de er kjent med simulatorene de bruker under opplæring og bedømmelse.

Kommentarer til forskriftsendringen

Begrepet "kompetanse" er tatt inn i § 14 femte ledd annet punktum til erstatning for kravet om at instruktøren skal ha «hatt sertifikat». Endringen er ment å presisere kompetansekravet i direktivet 2008/106/EF artikkel 17(2)(a)(ii), som bestemmer at utdanning og bedømmelse av sjøfolk skal utføres, overvåkes, evalueres og støttes av personer som er kvalifisert i henhold til direktivets artikkel 17(2)(d), (e) og (f).

Begrepet "relevant" er tatt inn foran «høyere utdanningsnivå» i § 14 femte ledd annet punktum for å presisere at dette kun gjelder fagkompetanse på høyere utdanningsnivå som er relevant for den maritime utdanningen. Endringen medfører ingen realitetsendring sammenlignet med gjeldende praksis, men maritime utdanningsinstitusjoner har meldt inn behovet for presisering av at ikke annen høyere utdanning er tilstrekkelig i denne sammenhengen.

Begrepet "eksaminator" brukes i § 14 femte ledd tredje punktum. For å rydde opp i forskriftens begrepsbruk generelt, er begrepet «eksaminatorer» byttet ut med «assessorer».

Nytt fjerde og femte punktum er tatt inn i § 14 femte ledd for å sikre tilstrekkelig gjennomføring av direktivets artikkel 17(2)(d)(iii) og artikkel 17(2)(f)(v).

3.2 Om endringen i § 15 om simulator i opplæring og bedømming

Begrepet "eksaminatoren" brukes også i § 15 annet ledd. For å rydde opp i forskriftens begrepsbruk generelt, er begrepet «eksaminatoren» byttes ut med «assessoren».

Forslag til endring i kvalifikasjonsforskriften § 15 annet ledd bokstav f (*endringen er skrevet i kursiv*):

f. tillate *assessoren* å styre, overvåke og registrere øvelser for å kunne spørre ut den som gjennomgår bedømmelsen.

3.3 Om endringene i § 19 fjerde ledd om fornyelse av kompetansesertifikater

Begrunnelsen for disse endringene er at kvalifikasjonsforskriften ikke gir mulighet til å gjennomføre prøve i stedet for kurs, jf. § 19 fjerde ledd, noe som innebærer at direktiv 2008/106/EF artikkel 12(1)(b), jf. STCW avsnitt A-I/11.1.3, ikke var tilstrekkelig gjennomført i norsk rett.

Endring i kvalifikasjonsforskriften § 19 fjerde ledd innledende tekst (endringene er skrevet i kursiv):

(4) Alle kompetansesertifikater, unntatt kompetansesertifikat dekksoffiser klasse 6, jf. femte ledd, kan fornyes for sjøfolk som har gyldig helseerklæring for arbeidstakere på skip, har gjennomført godkjent repetisjonskurs i sikkerhetsopplæring, og kan dokumentere vedlikeholdt yrkeskompetanse på en av følgende måter: [...].

Endring i kvalifikasjonsforskriften § 19 fjerde ledd ny bokstav e (endringen er skrevet i kursiv):

e. bestått godkjent sertifikatprøve.

Kommentarer til endringsforskriften

Med "alle kompetansesertifikater" menes her alle kompetansesertifikatene som reguleres av kvalifikasjonsforskriften, med unntak av kompetansesertifikat dekksoffiser klasse 6.

For kompetansesertifikat dekksoffiser klasse 6 er det krav om praktisk prøve i § 19 femte ledd bokstav c.

Fiskeskippersertifikat klasse C, jf. § 31, er ikke omfattet fordi dette ikke regnes som et kompetansesertifikat.

3.4 Om opphevelsen av § 19 sjetten ledd om muligheten til å få utstedt kompetansesertifikat av lavere klasse når yrkeskompetanse ikke er vedlikeholdt

Begrunnelsen for opphevelsen av § 19 sjetten ledd er at muligheten for vedlikehold av yrkeskompetanse etter denne bestemmelsen var i strid med direktiv 2008/106/EF 12(1)(b), jf. STCW avsnitt A-I/11, jf. regel I/11.

Fortsatt yrkesmessig kompetanse som kreves etter STCW regel I/11, kan ikke oppfylles ved andre alternativer enn dem som er listet opp i STCW A-I/11. Kvalifikasjonsforskriften § 19 sjetten ledd åpnet imidlertid for utstedelse av kompetansesertifikat av lavere klasse, selv om vilkårene for vedlikehold av yrkeskompetanse ikke var opprettholdt.

Sjøfartsdirektoratet ønsker å legge til rette for fleksible løsninger som både er sikkerhetsmessig forsvarlige og innenfor rammene av internasjonalt regelverk. Etter direktoratets mening er det imidlertid for det første ikke et alternativ å beholde forskriftens § 19 sjetten ledd i sin nåværende form fordi bestemmelsen er i strid med direktiv 2008/106/EF og STCW. For det andre fremstår bestemmelsen som ubegrunnet og i strid med kravene til vedlikehold av yrkeskompetanse i § 19 fjerde ledd, slik at det heller ikke er grunnlag for å beholde bestemmelsen for fiskeskippersertifikater selv om disse ikke er omfattet av direktiv 2008/106/EF og STCW.

Sjøfartsdirektoratet vil påpeke at muligheten til å opparbeide annen praksis som kan likestilles med fartstid (kalt «likeverdig fartstid») fortsatt vil være en mulighet etter at § 19 sjetten ledd er opphevet.

Det er i henhold til STCW avsnitt A-I/11.1.2 at fortsatt yrkesmessig kompetanse som påkrevd etter regel I/11, kan fastsettes ved utføring av funksjoner som betraktes å være tilsvarende den fartstiden som kreves i avsnitt A-I/11.1.1. Arbeid på land som innebærer at relevant yrkeskompetanse vedlikeholdes, er et alternativ etter forskriftens § 19 fjerde ledd bokstav a, der det er et alternativ for vedlikehold av yrkeskompetanse at det i løpet av de siste fem år er utført funksjoner som er likeverdig med fartstid med

gyldig kompetansesertifikat. Se også forskriftens § 16 niende ledd, hvor det står at «annen praksis som kan likestilles med relevant fartstid, herunder sjømilitær fartstid, kan anses som fartstid».

3.5 Om endringen i § 24 om kompetansesertifikat dekksoffiser klasse 5

Begrunnelsen for denne endringen er å sikre at kvalifikasjonsforskriften er i henhold til direktiv 2008/106/EF artikkel 3 og vedlegg I regel II/1, jf. STCW regel II/1. Gjeldende henvisning til STCW «vedlegg III tabell A-II/4» i § 24 tredje ledd er ikke korrekt.

Endring i kvalifikasjonsforskriften § 24 tredje ledd bokstav b annet punktum (*endringen er skrevet i kursiv*):

Fartstiden må inngå i godkjent opplæringsprogram på sjøgående skip med største lengde 15 meter eller mer, inkludert opplæring i brovaktteneste som dekker områdene i vedlegg III tabell A-II/1.

3.6 Endring i § 38 om kompetansesertifikat maskinoffiser klasse 4

Begrunnelsen for denne endringen er å sikre at kvalifikasjonsforskriften er i henhold til direktiv 2008/106/EF artikkel 3 og vedlegg I regel III/1, jf. STCW regel III/1. Gjeldende henvisning til STCW «vedlegg IV tabell A-III/4» i § 38 fjerde ledd var ikke korrekt.

Endring i kvalifikasjonsforskriften § 38 fjerde ledd første punktum (*endringen er skrevet i kursiv*):

Fartstid etter tredje ledd bokstav b og c må inngå i godkjent opplæringsprogram med opplæring om bord, inkludert opplæring i maskinvaktteneste som dekker områdene i vedlegg IV tabell A-III/1.

4. Administrative og økonomiske konsekvenser

4.1 Privat virksomhet

4.1.1 Generelt

Etter Sjøfartsdirektoratets vurdering vil forskriftsendringene få mindre konsekvenser for sjøfolk som har sitt arbeid på norske skip, og for rederier med norske skip.

Endringsforskriften gjennomfører først og fremst bindende krav i direktiv 2008/106/EF og STCW. Kravene i kvalifikasjonsforskriften gjelder likt for alle norske skip, og endringsforskriften innebærer ikke norske særkrav. Ingen av forskriftsendringene får tilbakevirkende kraft.

4.1.2 Særskilt om opphevelse av kvalifikasjonsforskriften § 19 sjette ledd

Når kvalifikasjonsforskriften § 19 sjette ledd er opphevet, vil det ikke lenger være mulig få utstedt kompetansesertifikat av en lavere klasse når yrkeskompetanse i henhold til § 19 fjerde ledd eller § 16 niende ledd ikke er vedlikeholdt. Det vil kunne oppleves som en ulempe for sjøfolk og rederier at denne muligheten bortfaller. Etter direktoratets mening er det imidlertid ikke et alternativ å la bestemmelsen stå, ettersom denne muligheten for vedlikehold av yrkeskompetanse er i strid med direktiv 2008/106/EF 12(1)(b), jf. STCW avsnitt A-I/11, jf. regel I/11.

Sjøfolk som tidligere har kunnet benytte seg av denne unntaksbestemmelsen, må etter forskriftsendringene oppfylle et av alternativene for vedlikehold av yrkeskompetanse i § 19 fjerde ledd eller § 16 niende ledd.

4.2 Offentlig virksomhet

Sjøfartsdirektoratet vil få noe merarbeid knyttet til veiledning om forskriftsendringene.

Knut Arild Hareide

sjøfartsdirektør

Linda Bruås
avdelingsdirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevne signaturer.